SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 90. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 13, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ТРАВНЯ 1994. Ч. 90. РІК CI.

Відкрито українську амбасаду в Словаччині

Братислава. — Тут у столиці Словацької Республіки відкрито амбасаду України, у будинку на березі Дунаю по вулиці Радванській 35. У відкритті взяв участь президент Словацької Республіки Міхал Ковач, а також міністер закордонних справ Словаччини Йозеф Моравчик. Гостями були представники закордонних місій у Братиславі та акредитовані у Словаччині закордонні журналісти.

З України на відкритті був міністер закордонних справ Анатолій Зленко. Вступне слово проголосив повноправний представник України у Словаччині Петро Сардачук, який згадав про спільну історичну долю двох слов'янських народів, їхню боротьбу за самостійність і сучасні добросусідські відносини. З привітанням від уряду Словаччини виступив президент Ковач, який підкреслив миролюбну політику обидвох держав, необхідність активізувати взаємовигідні і культурні зв'язки, щоб таким чином сприяти розвиткові народів.

Дипломатичні зв'язки між Україною і Словаччиною встановлені ще 1993 року і тоді ж повправні представики обмінялися ратифікаційними грамотами.

Відзначать перші роковини смерти С. Гординського

Ню Йорк. — Тут в Українському Інституті Америки, де сл. п. С. Гординський часто перебував і працював, відзначать окремим вечором першу річницю його відходу у вічність.

Вечір, присвячений пам'яті поета, мистця і літературознавця, організують Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук і Управа Українського Інституту Америки.

У програмі виступлять: проф. Леонід Рудницький, який буде говорити на тему „С. Гординський — поет", Богдан Певний — „С. Гординський — маляр і мистецтвознавець", а Оля Шуган буде читати поезії С. Гординського. У музичній частині гратиме на фортепіяно сестра покійного Дарія Гординська-Каранович, а Ярослав Гнатюк, баритон, виступить із сольовими точками.

Відзначення цієї першої сумної річниці відбудеться в суботу, 21-го травня, о год. 7-ій вечора в УІА при 2 Схід, 79-ій вулиці.

Це перший вечір пам'яті широковідомого поета, мистця та літературознавця на терені Ню Йорку, в тому приміщенні, де в 1987 р. українська громада гучно святкувала його 80-річчя. С. Гординський від початку існування УІА був тісно пов'язаний з Інститутом, був частим ініціятором виставок та імпрез, які там відбувалися, і тому самозрозумілим видається факт, що у цих приміщеннях відзначали С. Гординського як за життя, так і тепер, після смерти.

С. Гординський

Як відомо в 40-ий день смерти у Львові відбувся в Музеї історії релігії окремий вечір, посвячений пам'яті покійного з широкою та гарною програмою і з участю мистецьких та літературних представників України.

Р. МекМерін присвячує Україні 10 років своєї музичної кар'єри

Київ (Н. Годзілевська). — Концерти київського симфонічного хору та оркестри під керівництвом американця Роджера МекМеріна два роки тому залишили незабутні враження у тих, хто вперше в Києві почув у їх виконанні „Мессію" Джорджа Фебрікейндо. Спогад про плідне співробітництво з українськими співаками та оркестрантами не полишав дириґента і після його повернення в ЗСА (Орландо, Фльорида). Через деякий час він отримав запрошення приїхати в Україну ще раз. Відмовившись від відпочинку з сім'єю на Караїбських островах, він приїхав в Україну, маючи віру в те, що всім керує Бог. „Не я вибрав Україну, а Україна мене", — приємно посміхається маестро, якому незабаром сповниться 55 років. І ще принаймні 10 років він з сім'єю збирається жити в Києві, тому, що „в Україні — благодатне місце для духовних змін". На свою дальшу музичну кар'єру маестро дивиться крізь призму творчости та життя своїх великих попередників — Тосканіні, Рубінстайна, Горовіца. Сподівається, що і його життя в мистецтві буде довгим і плідним.

„Я обрав християнську музику, оскільки я християнин", — так відповів Роджер МекМерін на питання, чому в репертуарі хору переважає духовна музика. Його незвичайні методи дириґування і нестандартний підхід до проб надихають молодих виконавців. Бажання донести до українських слухачів шедеври світової симфонічної і хорової музики втілились у виконані „Месії" Генделя, „Реквієму" Дюріфлє, „Магніфікат" Баха, „Ґльорії" Ратера, творів Брамса, Верді, негритянськчх „спірічуелс", опери Менотті „Amahl and night visitors".

30-го травня Р. МекМерін представить на суд слухачів „Реквієм" Джюзеппе Верді. Потім — гастролі по Україні, СНД, Европі та Америці. Покищо хор і оркестра існують на власних фондах дириґента, який продав свій будинок на Фльориді. Хор надіється знайти спонзорів.

ПАВЛО ПЛІШКА ВИСТУПАЄ В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — Павло Плішка, ведучий соліст Метрополітальної опери, виступить в Карнеґі Голл з програмою визначних арій Верді, Вагнера і Мусорґського у супроводі оркестри і хору Oratorio Society of New York у середу, 18-го травня, початок о год. 8-ій вечора. Квитки в ціні 14, 18, 28, 38 і 43 дол.

ЗВІТУВАННЯ КОМІСІЙ ЗАКІНЧИЛО КОНВЕНЦІЮ УНС

Піттсбурґ. Па. — У вівторок 10-го травня в останній день 33-ої Конвенції УНС, коли ціла увага делеґатів була зосереджена на виборі Головного Уряду УНС на чергові чотири роки, у передполудневих годинах звітували ще поодинокі комісії, які працювали продовж Конвенції.

Секретарська комісія, яка працювала у складі Роман Припхан — голова, Лев Гардінк, Ярослава Зорич — заступники, Йосип Чабан і Роман Куропась — секретарі і Оксана Бережницька член зложила звіт із своїх рішень та праць.

Відтак звітувала Комісія просьб і скраг у складі: Марія Кульчицька — голова, Степан Волошин, Мирон Сірий, Лев Боднар і Василь Євтушенко — члени, як також Резолюційна комісія в складі: д-р Богдан Ткачук — голова, Уляна Марущак — україномовна секретарка, Марта Коломиєць — англомовна секретарка, Ярослава Бачинська, Омелян Твардовський та Петро Лещишин — члени.

Після звітування тих Комісій, негайно приступлено до остаточного голосування на членів Головного Уряду УНС, а в міжчасі деякі делеґати подавали свої внески для добра організації. На пропозицію Б. Одежинського делеґати підписали і вислали петицію до генерального поштмайстра у Вашінґтоні з протестом щодо препоганої достави „Свободи" і „Українського Тижневика". Така сама петиція буде вислана до генерального поштмайстра Канади.

Л. Кравчук зустрівся з депутатами України

Київ (УНІАР). — У вівторок, 10-го травня, Президент України Леонід Кравчук зустрівся з новообраними депутатами Верховної Ради і відповів на низку їхніх запитань. Він сказав, що відсутність конституції ускладнює працю державотворення та визначення статусу і уповноважень гілок влади.

Щодо президентських перевиборів 26-го червня єдиного наставлення немає. Деякі суспільні кола вважають ці вибори недоцільними, в тому числі й багато депутатів. З цього приводу Президент Кравчук зазначив, що на його думку, сьогодні кампанія президентських виборів не лише не зніме економічної, політичної і правової напруги, а значно посилить хаос. І це в той час, коли консолідація потрібна як ніколи. Велику загрозу становить невизначеність щодо місцевих органів влади. „Виступаючи за широку економічну самостійність реґіонів, — сказав Л. Кравчук, — я водночас не вважаю за виправдане, маючи унітарну цілісну державу, сприяти її розчленуванню на окремі частини. Початок федералізації держави без чітко визначених конституційних норм приведе до некерованости суспільства".

Л. Кравчук застеріг, що червнева виборча кампанія, які б добрі наміри вона не мала, здатна привести до різких змін у суспільстві, що становить велику загрозу для існування самої держави. Кравчук сказав, що нині Україна — визнана у світі держава, але світова громадськість постійно наголошує на повільному здійсненні реформ і відсутності ринкових структур. І це — знову ж таки наслідок конституційної кризи і невизначенности. Президент висловив глибоке переконання, що „у державі доти бракуватиме політичної стабільности, доки принципові зміни щодо структури влади, уповноважень усіх її гілок ухвалюватиметься простими парляментськими рішеннями. Передвиборча ситуація сьогодні характеризується відсутністю достатніх конституційних підстав для передчасних виборів Президента".

Депутат Владислав Носов звинуватив Л. Кравчука у намірах зірвати конструктивну працю Верховної Ради 13-го скликання.

Державний департамент опублікував дані про міжнародний тероризм

Вашінґтон. — Після позаминулого спаду кількість терористичних актів у світі зросла в 1993 році на 16 відсотків — головним чином за рахунок кампанії, початої в Західній Европі курдськими радикалами. У 427 випадках від рук екстремістів у різних кутках землі загинули 109 і були поранені 1,393 особи. Такі дані наводяться у щорічному звіті Державного департаменту про міжнародний тероризм.

Серед держав, які систематично підтримують тероризм, у звіті названі Ірак, Іран, Куба, Північна Корея, Ливан, Сирія і Судан. Правда, за словами офіційних осіб ЗСА, які супроводжували державного секретаря Воррена Кристофера в недавній поїздці на Близький Схід, включення в цей список Дамаску до останнього часу було під знаком питання. Саме з цією поїздкою і переговорами про мирне вреґулювання коментатори пов'язували деяку затримку з публікацією документу, однак кінець-кінцем вирішено, що „президент Гафез Ассад повинен продемонструвати дальший прогрес у справі відмови від зв'язків з терористами". „Ми не маємо підтверджень того, що від 1986 року Сирія брала участь у плянуванні або здійсненні будь-яких подібних нападів — сказано в заключній версії звіту Державного департаменту. — Однак ця країна продовжує підтримувати і переховувати на своїй території численні групи, замішані в міжнародному тероризмі".

У 1993 році єдиним терористичним актом щодо американців став лютневий вибух в нюйоркському Світовому торговельному центрі, в результаті якого загинули шестеро і були поранені понад тисячу осіб, сказано у звіті Державного департаменту. Найбільша кількість збройних нападів була вчинена у Західній Европі — 185. Далі йдуть Близький Схід (101), Південна Америка (97), Азія (37), Африка (6) і Центральна Европа (5). Дані про колишній СССР Державний департамент в документ не включив у зв'язку з браком інформацій.

ЗСА і Японія відновлять переговори про торгівлю

Вашінґтон. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, Білий Дім оприлюднив коротке повідомлення про зміст телефонічної розмови президента Билла Клінтона з прем'єр-міністром Японії Цутому Гатою, під час якої сторони домовилися відновити двосторонні переговори в ділянці торгівлі.

„То була відверта розмова, яка заторкнула питання, важливі і для Америки, і для Японії, між ними — про торгівлю, про ядерну зброю в Північній Кореї та інші", — підкреслюється в заяві Білого Дому і висловлюється сподівання, що ґрунт для торговельного порозуміння буде знайдено ще до липневих переговорів „великої сміки" в Неаполі.

Б. Клінтон і Ц. Гата мають намір взяти участь у щорічній літній нараді „великої сімки" разом з лідерами інших індустріяльних країн — Великобританії, Німеччини, Італії, Канади і Франції. Однак покищо ніхто не знає, як президент З'єднаних Стейтів і прем'єр-міністер Японії розв'яжуть торговельні суперечності, що існують вже віддавна. Як відомо, попередній японський прем'єр Морігіро Госокава відкинув пропозицію Б. Клінтона щодо „контрольованої торгівлі". Американський президент мав на увазі свідоме визначення певних цілей у торгівлі і такі самі свідомі зусилля, спрямовані на досягнення тих цілей — задля поліпшення зовнішньоторговельного балансу З'єднаних Стейтів.

Наставлення М. Госокави дістало підтримку від більшости японців, тому спостерігачі висловлюють сумнів, чи зможе Ц. Гата змінити це наставлення.

ГАЇТІ МАЄ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Порт-о-Пренс, Гаїті. — Група гаїтянських сенаторів провела „надзвичайну сесію", на якій вирішено затвердити тимчасовим президентом республіки голову Верховного суду Еміля Жонассена. В такий спосіб законодавці нібито подолали конституційну кризу, спричинену у 1991 році військовим переворотом і вигнанням з країни законного президента Жана-Бертрана Арістіда.

Спостерігачі висловлюються в тому сенсі, що рішення сенаторів не виведе гаїтянську спільноту з глухого кута, бо мова йде про ще одну спробу обійти конституцію. Поперше, Е. Жонассена обрали тільки ті депутати, які увійшли у верхню палату парляменту в 1993 році — у висліді організованих військовими довиборів. Результати тих довиборів не визнав ні президент Арістід, ні міжнародна спільнота. Подруге, згідно з конституцією Гаїті, тимчасового президента можна вибрати лише на спільному засіданні обох палат парляменту.

Офіційний представник Державного департаменту ЗСА Майкл МекКері назвав рішення гаїтянських сенаторів „незаконною дією незаконного сенату". Як відомо, американська Адміністрація в останні дні проголосила більш тверду політику щодо Гаїті в рамках запровадженого Радою безпеки ООН ембарґо проти цієї карібської країни.

Газета „Лос Анджелес Таймс" повідомила в середу, 11-го травня, покликуючись при цьому на дипломатичні джерела у Вашінґтоні і Порт-о-Пренсі, що найближчим часом на Гаїті може увійти американський військовий контингент кількістю до 600 вояків. Виглядає, що цей контингент ступить до гаїтянську землю, навіть коли військова влада виконає резолюцію Ради безпеки ООН, яка пропонує гаїтянському генералові Раулеві Седрасові і його прибічникам зреziґнувати і залишити країну.

ВСЕРОСІЙСЬКИЙ ЦЕНТР вивчення громадської думки, опитавши 3,776 громадян у різних реґіонах країни, зробив висновок, що популярність президента Росії Боріса Єльцина впала так низько, як ніколи дотепер. Тільки 19 відсотків опитаних схвалюють його діяльність, 7 відсотків вважають її невдалою. Восени 1991 року, коли російські демократи на чолі з Б. Єльцином унеможливили прокомуністичний державний переворот, на боці президента було понад 70 відсотків росіян. В жовтні минулого року, коли в Москві сталося нове кровопролиття, діяльність Б. Єльцина позитивно оцінювали 39 відсотків громадян Росії.

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Індепендент", покликуючись на „інформовані кола в Ірану", повідомила, що іранський режим запропонував для Ірляндської республіканської армії зенітні ракети, автомати і вибухівку, а за це ІРА мала здійснити вбивство трьох іранських опозиціонерів. Однак ірляндські терористи відмовилися від цієї „вигідної" пропозиції. Руками найманців Теґран хотів убити колишнього президента Ірану Бані Садра, який від 1981 року мешкає у Франції, керівника опозиційного об'єднання Муджагедіни іранського народу", Джавада Добрана головне бюро якого діє в Німеччині, і відому іранську артистку Фарзені Тайді, котра живе і працює в Лондоні.

ФІНСЬКІ ГАЗЕТИ висловлюють різні здогади з приводу того, чому так несподівано від'їхав з Гельсінкі на батьківщину амбсадор Північної Кореї Кім Пген Ір. Неабияка увага до його персони пояснюється тією обставиною, що він є сином північнокорейського комуністичного вождя Кім Ір Сена. Амбасадор Кім Пген Ір приїхав у фінську столицю лише наприкінці березня цього року, а вже 22-го квітня вернувся у Пйонґянґ — за декілька днів до важливої зустрічі фінського президента з представниками закордонних дипломатичних місій. На думку газети „Гельсінґін Саномат", від'їзд К. П. Іра зумовлений надзвичайними причинами.

ПРАВА ЛИТОВСЬКА *опозиція розпочала кампанію за* проведення нових парляментарних виборів. Для цього, згідно з конституцією, треба зібрати 300,000 підписів громадян республіки. До ініціятивної групи входять представники Союзу тавтинінків, Демократичної партії, деяких громадських організацій, а також чотири депутати теперішнього парляменту. На думку лідера Союзу тавтинінків Рімантаса Смятони, „надзвичайні вибори парляменту є останньою реальною можливістю зупинити зубожіння литовців, до якого привела правляча Демократична партія праці Литви".

АЗЕРБАЙДЖАН СТАВ 15-ою країною, яка приєдналася до програми НАТО „Партнерство для миру". На церемонії підписання угоди у Брюсселі азербайджанський президент Ґейдар Алієв запевнив, що його республіка буде вірною принципам демократії і вільного підприємництва, поваги до національної незалежности, територіяльної цілісности і непорушности кордонів. Маючи на увазі теперішній збройний конфлікт між Азербайджаном і Вірменією, Ґ. Алієв сказав, що „не існує воєнного способу розв'язання конфлікту" і висловився за мирні переговори щодо Нагірного Карабаху, з участю міжнародних організацій.

ПОСАДНИК ГОЛЛЯНДСЬКОГО міста Тілбурґу прийняв рішення леґалізувати діяльність 16 міських кав'ярень, де продають марігвану. Власники кав'ярень, зі свого боку, взяли на себе зобов'язання не обслуговувати клієнтів віком до 18 років, а також не торгувати сильнодіючими наркотиками, як героїна і кокаїна. Посадник Тілбурґу певний, що його рішення є першим кроком на шляху до леґалізації марігвани в межах всієї країни. Хоч у Голляндії нема закону, який дозволяє наркотики, торгують ними в кав'ярних по всій країні. За цю толеранцію голляндську владу критикують уряди інших европейських країн, однак самі голляндці вважають свою практику правильною, бо навіть статистика свідчить, що у порівнянні з іншими державами наркоманів тут значно менше: на 15-мільйонове населення лише 15,000 осіб вживають героїну і кокаїну.

КОНВЕНЦІЙНИЙ КОНЦЕРТ ВШАНУВАВ 100-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Піттсбурґ. — Преґарним, бравурним і бадьорим показом української пісні і танку вшановано тут в суботу, 7-го травня ц. р., Український Народний Союз у його 100-ліття, в рамках 33-ої Конвенції, яка проходила в готелі Ґілтон енд Товерс. Концерт відбувся в авдиторії Беллфілд Піттсбурзького університету.

Програму концерту відкрив місцевий танцювальний ансамбль „Полтава" під мистецьким керівництвом Люби Глутковської. Юні танцюристи виконали на вступі три танки: „Привіт", „Жито, мамцю" і лірично-романтичний „Залицяння".

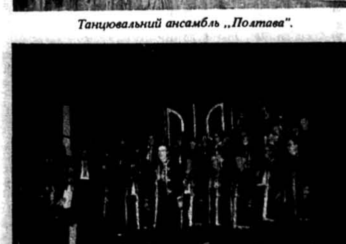
Чотирма могутніми піснями започаткував свій виступ чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під батутою Адріяна Бриттана. Маєстатично прозвучали „Героям слава" Ф. Сметени, „Закувала та сива зозуля" П. Ніщинського (сольо д-р Іван Павлічка), „Сонце заходить" Д. Роздольського (сольо Ігор Кушнір) і „Бойовий гимн республіки" англійською мовою, В. Стеффе, ар. П. Вільговського.

Закінчив першу частину програми ансамбль „Полтава" багатим на традиційні моменти „Весіллям".

(Закінчення на стор. 3)

Танцювальний ансамбль „Полтава".

Чоловічий хор „Прометей".

УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТЕТ ГРАЄ В СТАРОВИННІЙ КАПЛИЦІ

В знаменитій St. Paul's Chapel, пам'ятнику архітектури з 1766 року, на Бродвеї при вулиці Фултон у неділю, 15-го травня, відбудеться концерт київського струнного квартету ім. Леонтовича. В програмі: Гайдн — Квартет ч. 5, Барбер — Квартет оп. 11, Шостакович — Квартет ч. 8. Початок о год. 4-ій по полудні. Доїзд: підземкою до Фултон вул.: лінії 2, 3, 4, 5; до WTC: лінії 1, 9, C, E, N, R. Квитки продаватимуть при вході від год. 3:15 по полудні в ціні 20 і 10 дол. (знижка для сеньйорів і студентів на 5 дол.)

Вищезгадані концерти були також оголошені в щоденнику „Ню Йорк Таймс".

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні:
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.

За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Не всі комуністи такі самі

У „Ню Йорк Таймсі" з 9-го травня ц.р. знаходимо обширну вістку з Будапешту п.з. „Колишні комуністи ведуть провід у виборах на Мадярщині". Коли появилася ця вістка у „Ню Йорк Таймсі" — парляментарні вибори на Мадярщині ще не закінчилися. Але воно не має сутнього значення, бо добре зорієнтований у тамтешніх відносинах кореспондент і так передбачає, що Соціялістична партія, перейменована з Комуністичної, матиме поважне число своїх депутатів у парляменті і буде членом міжпартійної коаліції. У цій вістці звертається увагу, що й на Литві комуністи виявили свою силу, а ми додаймо, що подібне діється у Польщі і в Україні. Щобільше — в Україні є три зареєстровані партії — Соціялістична, Комуністична і Зелена, де гуртуються комунофіли. А втім, добрі знавці відносин в усамостійнених державах, які були членами СССР, піддають під поважний сумнів ідеологічну вірність марксо-ленінізмові тих сьогоднішніх комуністів під різними фірмами.

„Часи зміняються і ми зміняємось з ними" — ця староримська істина актуальна по нинішній день і слід її застосувати і до комуністів — на Литві, Польщі, на Мадярщині і Україні.

Недавно можна було почути від дуже поважного доповідача на форумі Наукового Т-ва ім. Шевченка у Ню Йорку, що не всі комуністи є „червоні", бо є також „рожеві". Інший доповідач там вказував, що сьогоднішні комуністи — це дуже заможні, а то й багаті люди на різних високих становищах, відомі під назвою технократів, які не хочуть відбудови імперії під фактичним проводом Росії і що з отими комуністами у Верховній Раді України демократи можуть співпрацювати у побудові української держави. Це цікава проблема, яка заторкує однаково ділянку психології, як і матеріяльні інтереси людини, які для тієї людини важливіші, аніж ідеологія, в даному випадку марксизм і ленінізм. Щобільше, можна почути твердження, що ті нинішні комуністи є кращими реалістами від численних демократів, що ті комуністи забули вже про догму марксизму — монопольної контролі держави (утотожненої з партією) над всією продукцією і розподілом. Багатим колишнім комуністам залежить на збереженні свого стану посідання і вони ніби не є ворогами приватизації, — одного з головних засобів реформи економічної системи з очима на вільний ринок.

Тут теорія тісно пов'язана з практикою. Пригадаймо чудо референдуму з 1-го грудня 1991 року, — його не було би, якби „за" українську державність не голосували також росіяни, поляки, жиди й інші неукраїнці.

Колишні видатні комуністи перемагають у виборах, бо їхні прізвища більше відомі, як прізвища демократів, які в добі панівного комунізму стояли в тіні, здебільшого репресовані. Відомо теж, що на вислід голосування величезний вплив мають існуючі економічні відносини. У Росії Жириновський і йому подібні екстремісти-демагоги виринули на політичній арені головно з вини поганої економічної ситуації. Економічна скрута є знаменитим ґрунтом для росту екстремних течій, бо екстремісти завжди орудують такими приманливими для широких верств гаслами й обіцянками, що їх цураються реалісти, всі вороги голосної фрази.

З різних сторін чуємо, що цей рік буде переломовим в історії молодої української держави. Перелом настане, коли нова Верховна Рада не дебатуватиме над орнаментикою до державного гербу — тризуба, а над конституцією і над конкретними проєктами припинення інфляції. Ніхто вже не сумнівається, що поява Жириновського у Москві з його погрозливими заявами помогла Україні, бо причинилася до створення кращої міжнародної коньюнктури для України. Неприхована ворожнеча Жириновського супроти України продиктувала тіснішу співпрацю в обороні державности України — всіх національних груп та всіх партій — включно з комуністичними, тому, що теперішні комуністи під різними назвами вже не ті, що були за володіння совєтської імперії.

Микола Світуха

ПОЛІТИКА ЗСА СУПРОТИ УКРАЇНИ

Серед різних інформаційних статтей в англомовній пресі про Україну на окрему увагу заслуговує серйозна аналітична стаття, що появилася в журналі „САІС Рів'ю" (ч. 1/24,1994), що його видає двічі в рік престижний Інститут закордонної політики Джана Гопкінса при школі Пол Ейдж Нітце заавансованих міжнародних студій (SAIS) у Вашінгтоні. Автором статті „Еволюція політики ЗСА супроти України" є Дейвид МекКурді, демократичний посол і голова підкомісії комітету Збройних сил Палати Репрезентантів ЗСА.

Стаття вказує на добру поінформованість автора про сучасні події в Україні на основі широкого вибору джерельних матеріялів за останніх кілька років. Основними джерелами його інформацій є переклади закордонних радіопрограм (Закордонна Радіопередача Інформаційної служби), репортаж Радіо Вільна Европа, таких часописів і журналів як „Економіст", „Ню Йорк Таймс", „Вашінгтон Пост", „Файненшел Таймс" і „Український Тижневик".

Головний приціл статті МекКурді не буде несподіванкою для тих читачів, які слідкували за поступовими змінами поглядів Адміністрації і Конґресу ЗСА відносно України. Автор признає, що нарешті тепер ЗСА розробляють свою політику супроти України хоч ініціятиви основані на збільшенні закордонної допомоги уважають у Вашінгтоні непопулярними. Побудова взаємнокорисних двосторонніх відносин поміж Вашінгтоном і Києвом є можлива лише при наявності підтримки Конгресу ЗСА. Для цього конечні політичні і економічні реформи в Україні, які на довшу мету дадуть підстави для інтеґрації України в західню спільноту народів.

Автор переконаний, що для втримання незалежности Україна мусить поборoти дві важливі перепони. В політичному аспекті першим завданням є побудувати всі підставові інституції правдивого демократичного устрою. В Україні сьогодні немає професійної державної служби, немає незалежної юридичної системи, бракує навіть надійної структури правопорядку. Автор висловлює надію, що вибори 1994 року приведуть до повної зміни величезної більшости залишків комуністичної номенклятури, яка залишилася у Верховній Раді ще від 1990 року. В Україні такі зміни, на погляд автора, можуть відбутися мирним виборчим процесом, тоді як в Росії вже двічі такі зміни проходять за умов застосування сили і проливу крови.

В економічному аспекті, у відміну до Росії, Україна стала на шлях поступових реформ, бажаючи оминути різкий спад життєвого стандарту, себто процесу, що його уважають характеристичним при різких змінах економічного устрою. Але надавання безконечних державних кредитів підприємствам привело до надмірної емісії грошей, постійно зростаючого дефіциту державного бюджету і безконтрольної інфляції. Широкомаштабна закордонна допомога Україні неможлива без розв'язки у першу чергу проблеми інфляції і без кріпкої контролі монетарної політики держави. Без ефективної юридичної системи західні інвестори не матимуть певности, що їх інвестиції будуть справді охоронені державою.

Хоч автор сподівається, що з вибором нової Верховної Ради зростуть перспективи стабілізації економіки, Україна щойно вступатиме в переходовий етап економічного розвитку. Автор добре розуміє залежність української економіки від постачання енерґоносіїв із Росії, а з тим і небезпеку, що політично мотивовані маніпуляції Москви можуть підкосити економічну стабільність України. Враховуючи важливість її геополітичного положення в Східній Европі, мирна і спокійна Україна служитиме моделем стабільности всім її сусідам. Натомість, економічно пригноблена, націоналістично настроєна Україна, що стоятиме на грані розпаду, стане ядром конфліктів у цілому регіоні.

Окремих кілька сторінок статті присвятив автор співвідношенню України і Росії, причому, мабуть через недогляд, приписав Ґорбачову створення СНД, що він, мовляв, мусів зробити через відмову України підписати новий союзний договір. Друга помилка вкралася при обговоренні ситуації в Криму, де автор чомусь приписав Сталінові, а не Хрущову, кредит за передання Криму в юрисдикцію України. Після доволі детального обговорення проблем поділу Чорноморської фльоти і статусу воєнно-морських баз в Криму, автор оцінив поставу Кравчука в дотеперішніх переговорах як поміркованy, яка враховувала

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Пригорницький

Що таке багатство нації

(Нелітературознавчі роздуми над книжкою)

Щойно київське видавництво „Рада" (воно діє під еґідою Української Всесвітньої Координаційної Ради) випустило в світ книжку письменника Михайла Слабошпицького „Українець, який відмовився бути бідним". Це дуже цікава розповідь про нашого широко знаного сучасника, будівничого й мецената з Торонто Петра Яцика.

В Україні під час офіційної презентації цього видання стало очевидним що поява його є справжньою сенсацією, і цю книжку чекає багато перевидань. Найвищу оцінку їй дали спеціялісти в галузі літературознавства, політології, національного відродження.

У чому ж секрет успіху книжки, звідки така увага до неї? Напевно, передовсім потрібно врахувати надзвичайно інтригуючу постать самого П. Яцика, людини, яка починала на еміґрації „від зера", від миття посуду в ресторані, а нині є приналежною до найзаможніших 10 відс. громадян Канади. Ще відомішим є Яцик-меценат, який не сотні, не тисячі, навіть не десятки тисяч, а сотні тисяч, мільйони жертвує на розбудову української освіти, науки, культури (то є щось абсолютно наперевершене й недосяжне — покищо — в українському середовищі)... Проте найголовніше — в тих незвичних, несподіваних, а часом болісних і контроверсійних ідеях, які П. Яцик невтомно виголошує в реальному житті і які присутні в книжці, де їх досить ґрунтовно коментує М. Слабошпицький.

Киньмо заразом погляд і на ситуацію, в якій з'явилася ця книжка. 1987 року, в час, сказати б, „ранньої весни" українського відродження з трибуни Пленуму Спілки письменників у Києві прозвучала з вуст живого клясика приблизно така думка. В сім'ї малесенька дитина щойно навчилася водити смичком по струнах скрипочки, а батьки вже з тріюмфом кричать: наше дитя — геніяльний музикант! Ось так і ми, поборюючи комплекс меншевартости, повинні славити солов'їну українську мову, героїчну історію і працьовитий наш народ...

Озираючись на сім попередніх років, доходиш висновку, що цю величальну ролю ми виконували щонайсумлінніше. Утвердилася опінія, що для утвердження державности тільки так і треба робити... Аж нині схаменулися, побачивши висліди недавніх виборів до Верховної Ради, де найчисельнішу фракцію складатимуть червоні супротивники і мови солов'їної, і історії правдивої, і самої державности нашої нації...

Тож і поміркуймо, чи не мав рації П. Яцик, обурюючись: „українському народові потрібні черевики, хліб, одяг, дороги, книги, а провід дає йому в основному лише гопак, бідну літературу і думає, що будує Україну. Мене болить, мене злить — доки ми будемо такі нереальні?"

Звичайно ж, і гопак, і література (не така вже й бідна, до речі), і пісня — це все наше, це все необхідне. Але аморальним є звинувачувати людей за те, що вони хочуть їсти й бути взутими — виборці в Україні, ще не знаючи книжки про П. Яцика, підтвердили його правоту; його далекоглядність.

Хто уважно прочитає книжку М. Слабошпицького, або хто неупереджено слухає самого П. Яцика, — погодиться, що він дослівно марить сходженням нашого народу вгору, економічним і моральним одужанням нації. Саме задля цього, як і для закріплення держави намагається П. Яцик очистити своєю критикою українську суспільність від облудних уявлень і звичок, що прикипіли до нас, як мушлі до корабля, стримуючи його хід у водах міжнародної конкуренції. „Наші люди", — говорить торонтонський будівничий, — шукають у житті, де легше й чистіше чи комфортніше приміщення для роботи. А італійці, наприклад, про таке не думали, таких зручностей для себе не шукали, шукали, де і як можна більше заробити, — і як результат сьогодні контролюють велику частину всього промислового будівництва. Вони ставили перед собою конкретну мету — і вони її досягають.

Я хочу запитати в своїх земляків, які приїхали сюди, скажімо, у двадцяті роки: якщо скласти весь їхній капітал докупи, то чи дорівняється він капіталові лише однієї сім'ї Браухманів? Нагадаю, що у Браухманів він складає понад сотню мільярдів канадських долярів. Ще додам подробицю: засновник усього того приїхав сюди з Румунії і в двадцяті роки разом з синами горілкою торгував. (Прошу не казати, що наш брат не робив те ж саме!).

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Жила

ВОНИ НІЧИМ НЕ ЗАВИНИЛИ ПЕРЕД УКРАЇНОЮ, ПЕРЕД ЛЮДСТВОМ УЗАГАЛІ

(До 50-річчя постання Дивізії „Галичина")

Роман Колісник, — „Останній постріл", повість, друге видання. Львів: „Червона Калина", 1992. Стор. 272.

II

Тут же виринає питання, то чому ж тоді ці хлопці пішли до Дивізії? Невже ж за ковбасу й мармеляду? Так, до речі, дехто кпив собі з добровольців. „Я вдавився б тою ковбасою, якби так було!" — сказав Юрко Колос. „Його ж намовляли не йти, але якось недоговорювали... І навіть батько не радив йому ні так, ні не так, мабуть уважав, що син має свій розум". Але і цього здавалося авторові, мабуть, замало, щоб по-справжньому призадуматися над цим важким питанням і найосновніше захистити сумніви інших, тому він поширив їх, згадавши цілу низку потужніших прикладів. „А чому коваль пішов, і 'комсомолець' Степан, і волиняки, і тих двох поранених українців з польської армії генерала Андерса, що попали в німецький полон і, замість сидіти й чекати на кінець війни, зголосилися до свого війська — до Дивізії, і група червоноармійців, яка опинилася в саперах, і 'батяр львовскі' Ґеньо, і усусуси, і ветерани УГА, і старшини армії Петлюри, які вже не одного пороху понюхали, і старий генерал Шандрук, і майже дітваки з частини юнаків?" І, здається, що краще розв'язати цього питання і не можна було.

Дуже розумно торкнувся автор і питання: „Хто хоче війни?", „Кому вона потрібна?" І цікаво, що це питання він розглянув в останній день війни, і то тоді, коли мав впасти останній постріл. А це тому, що в цей час він матиме багато досвіду з передуманого й пережитого. Високо він цінує і вояка, на його думку, під сірою шинелею кожного з них „б'ється інакше серце", він інакше думає, він інакша людина. Він допомагає виграти війну, але навряд, чи матиме з неї користь. Війни, як пише автор, хочуть кайзери, королі, царі. „Але вони не мають того, що ти і я маємо, що всі вояки мають. Вони не мають геройських чинів. Тому вони крадуть геройство для своєї слави, щоб їм віддавали честь у тріюмфальних парадах, щоб літописці записали їхні імена поміж великими полководцями". У цих рядках чимало іронії і прихованої насмішки. У повісті, до речі, цю насмішкувату інтонацію іронічного характеру взято в лапки. Тут вона має і чималу пізнавальну цінність.

„Сіріє. Синь неба посипається золотом. Розносяться накази: 'До штурму! На прорив! Вперед!' " Це рештки дивізії прориваються з оточення під Бродами. „Серед вибухів гарматніх стрілен, серій 'максимів', гупання гарматок, завивання 'катюш', бряжчання танкових пострілів, зеніток, протитанкових гармат — здається, що в цьому пеклі зброя всього фронту націлюється на мене... Понад насип не можна піднести голови. З двох кінців рейок бовваніють танки і змітають гарматами та кулеметами всіх, хто в момент сальви вискакує, щоб перебігти через колію на другий бік, сіють смерть кулями, які, відбиваючись від залізних рейок лячно ляскають... Вздовж насипу лежать у різних позах, мов покоси на полі, по два-три ряди вояків. На пагорбах, здається, безпечно, але і там вибухають зрідка стрільна.

„Неподалік, в долинці біля насипу, червоноармієць нахиляється над лежачим дивізійником. Ніхто на нього не звертає уваги, ніхто не дивується.

— Дивися! Тато мій рідний взяв мене в полон! — тенором заговорив до мене юнак, вказуючи на червоноармійця". Це страшні і потрядаючі картини може дещо безкрилої описовости, позбавлені творчого горіння, проте повні зовнішніх страшних ознак, що всім кидаються в очі без заглиблення в суть. Виходить, що такий спосіб тут і потрібний для послідовного показу рис і властивостей осіб, речей, явищ природи.

(Закінчення буде)

Ераст Гуцуляк

ВИБОРИ В УКРАЇНІ ОКОМ СПОСТЕРІГАЧА

I

Уже довгий час в Україні існувала можливість дострокових виборів до Верховної Ради. Були різні судження щодо праці Верховної Ради і вияви недовіри до неї самих депутатів, як також критика проводів деяких партій, деяких членів Уряду, а найбільше відчувалося незадоволення народу України.

Багато депутатів Верховної Ради зовсім не брало участи в її засіданнях, інші з непошаною ставилися до її Президії, Кабінету Міністрів, а вже найбільше було виступів проти Президента з домаганням його відставки, а навіть „імпічменту". Фактом є те, що одна група депутатів, котрі як знаємо були обрані ніби демократично, але ще за совєтської влади потрапили у Верховну Раду сподіючись, що повторяться часи бездіяльности і часи, коли згори будуть наказувати, а вони або спатимуть, якщо взагалі прибудуть на засідання, або повторюватимуть гасла, і заздалегідь для них написані тексти і, як завжди співатимуть ту саму пісню, прославляючи життя щасливої людини в Союзі. Друга, численна, група депутатів увійшла до ВР тільки з патріотизму і з бажанням колись створити незалежну Україну, хоч їм навіть не мріялось, що така подія станеться вже в короткому часі. Вони собі реально поставили за ціль підготувати ґрунт в мірах можливостей, котрі надавала „ґласность" Ґорбачова і домагатися здобути для України більше прав визнаних совєтською конституцією.

У парляменті проходили різні реакції та зміни в поступованні депутатів. Багато з них себе віднайшли, багато змінили свої погляди, багато під впливом подій себе перетворили. Я пам'ятаю перший день, першої сесії, на котрій мав приємність бути присутнім. Кілька тисяч народу, що зібрався під будинком Верховної Ради, називав комуністів останніми словами. Більшість з них змушені були підземним входом входити й виходити. Національно-демократичним депутатам давали квіти і кричали „слава". В перші дні були два ворожі табори: національно думаючих (майже всі члени, або дуже близькі прихильники Руху) і комуністичний. Національно думаючі депутати увійшли до Народної Ради, хоч в той час до неї також входило і кілька яничарів, зокрема Чародєєв, Коцюба. Народна Рада була тоді сильною. Майже всі приходили на збори, був порядок, послух і були результати. Хоч їх було мало, десь 26 відсотків усього парляменту, але зробили вони дуже багато у цих важких, несприятливих умовах.

Причина проста: була єдність, був порядок, був респект. Добре те, що в своїй мудрості деякі демократичні депутати не поставили всіх інших в куті комуністичної більшости. Не пішли за гаслом „хто не з з нами той проти нас", а зближалися, переконували. І так в комуністичному таборі залишилося знаних 239, а це вже майже половина парляменту. До того багато з тої групи не приходили на сесії Верховної Ради через інші зацікавлення.

Подивімось, що було зроблено на користь незалежности. Саме створення незалежної України було п'ємонтом вдалої праці Верховної Ради. Додаймо ще багато державницьких законів, символіка, військо, закордонні представництва й інше. Можна сміло сказати, що Верховна Рада останнього скликання в міру своїх можливостей зробила дуже багато. Та виникли інші проблеми які майже спаралізували Верховну Раду, зробили її непрацездатною. Найперша — це економічна ситуація держави. Вона спричинила неґативне ставлення народу до всіх рівнів влади. Втручання Москви різними способами в економіку, політику та в недоторканість земель України, неґативно позначилося на результатах праці. Відновлення Комуністичної Партії призвело до того, що за її пропаґандою народ почав згадувати про колишній добробут Совєтського Союзу, звинувачуючи незалежність як причину економічної кризи. Це абсолютно неґативно відбилося на, підсумках виборів, бо не вдалося створити відповідної пропаґанди, щоб довести протилежне.

На жаль, демократичний бльок зчасом майже розлетівся. Причини цього різні. Одна з вирішальних — це розбиття Руху під час Третього З'їзду. Тоді навіть Президент хотів опертися на Рух і заявив про це недвозначно. Хто знає, якби те сталося, яка ситуація була б тепер в Україні. Рух перестав бути об'єднуючим тілом, а поміж демократичними депутатами не тільки немає згоди, а з'явилася ворожнеча. Приклади зайві.

І так під впливом народу і обставин винесено рішення скликати нові дострокові вибори до Верховної Ради, що не подобалося багатьом при владі. І тому було схвалено закон про вибори, який по суті діяв проти виборів. Уважаю, що хтось дуже потрудився, щоб створити громадянам якнайважчі обставини до голосування. Та, видно, люди звикли до „колод під ногами", бо вся політика колишнього Совєтського Союзу була спрямована те, щоб вони, долаючи труднощі в боротьбі за життя, забували думати про підставові потреби людини такі, як свобода, вільність думки та інше.

Оскільки багато громадян не вірили в те, що вибори таки відбудуться, не відчувалося жодного ентузіязму і змін у щоденному житті народу. Вибори були скликані під тиском, і все було зроблено так, щоб люди голосувати не пішли, а якщо вже підуть, то так і не зможуть вибрати повного складу Верховної Ради. Партії, в свою чергу включаючи і комуністичну, натискали на Президію Верховної Ради, щоб вибори таки скликати. Ніхто не сподівався, що закон про вибори знехтує партії і повернеться до старих способів вибору. Причому закон обмежив методи пропаґанди, доступ до телебачення і, без перебільшення, можна сказати було введено цензуру. Кожному кандидатові обмежено видатки на вибори до шести млн. карбованців (150 дол.). Тут не взято до уваги фактів, що кандидати, висунені державними системами мали нагоду користуватись державними благами, як транспорт, папір, друкарні, залі для виступів і т. п. Часто траплялося, що кандидат висунений, наприклад, колгоспом, мав у своєму розпорядженні все включно зі спостерігачами, а кандидат від демократичного бльоку мав обмежену можливість об'їхати свою округу і познайомитись з виборцями. Притому робилося все, щоб йому утруднити доступ до виборців. На жаль, закон не обмежив кількости кандидатів по виборчих округах, де часом їх число доходило до 30. Це створювало хаос, люди не знали за кого голосувати, бо перевірити всі програми кандидатів було неможливо. До того на виборчому „бюлетені" треба було викреслити всіх, за кого виборець голосувати не хотів. Це т. зв. неґативне голосування збільшувало загальний хаос. Одна колгоспниця на селі в околиці Жмеринки під час мого спостерігання заявила: „Хотіла голосувати за Чорного (демократа), але як почала викреслювати без окулярів, то всіх повикреслювала". Дуже багато було зіпсутих бюлетенів-уневажнених голосів.

Закінчення буде.

Відбулися Загальні збори Фундації Українського Вільного Університету

Новообрана Управа і члени річних Загальних зборів Фундації Українського Вільного Університету (лютий 1994 р.)

Дня 27-го лютого цього року в домі Визвольного Фронту, в бюрі ОЖОЧСУ відбулися чергові річні збори Фундації УВУ. На зборах були присутні члени-жертводавці Фундації — представники української громади Ню Йорку і околиці. Збори відкрив голова проф. Петро Гой, який щойно повернувся до праці, після тривалої хвороби. Присутні обрали президію, що провадила зборами. До президії увійшли д-р Аскольд Лозинський (голова), д-р Євген Федоренко (заступник), мгр Лідія Матіяшек (секретарка). Хвилиною мовчання учасники зборів вшанували пам'ять членів Фундації УВУ, котрі відійшли у вічність у рік, що поминув.

Секретар д-р Дмитро Боднарчук відчитав протокол з попереднього засідання. Після дискусії й запитів протокол було прийнято. Зі звітом виступив заступник голови Фундації Василь Лучків, який виконував обов'язки голови від березня до листопада 1993 року. Він відзначив збільшення кількости пожертв на підтримку УВУ, їх виняткову важливість для діяльности цього навчального закладу; розповів про нові осяги Університету, про виділення стипендій для студентів УВУ; торкнувся деяких аспектів підготови до відзначення 25-ліття Фундації Українського Вільного Університету. Д-р Лучків підкреслив зростаючу ролю УВУ на освітніх обширах як України, так і Німеччини, його піднесення в очах німецьких офіційних осіб.

Фінансовий д-р Ярослав Моцюк у своєму звіті повідомив, що минулого року Фундація одержала 974 пожертви на суму 157,782 дол. Прихід відсотків склав 56,451 дол. Свої постійні стипендійні фонди доповнило 9 осіб. Для 88 студентів виділено стипендії на суму 94,587 дол. Інші видатки були: чинш за бюро Фундації, друк і висилка летючок, поштові послуги, телефонічний зв'язок, оголошення, посмертні згадки тощо.

За контрольну комісію звітував її голова мгр Євген Гановський. На підставі перевірки касових книг Фундації він в імені комісії ствердив, що всі прибутки і витрати Фундації проваджені професійно й докладно. Відтак він запропонував уділити абсолюторію уступаючій Управі, яку присутні прийняли одноголосно. Звітували також секретар д-р Дмитро Боднарчук, секретарка бюра Леся Гой та голова Фундації Петро Гой.

Під час звіту Управи Фундації й дискусії над звітами йшлося про ефективність допомоги УВУ, кількаразово підкреслено важливість Фундації для існування і праці Університету та його осяги у ділянці освіти студентів з України. Звернено увагу на реформи, розпочаті в Університеті. Обговорювалися можливості залучення УВУ до світового наукового процесу, а саме — через його членство в Американській Асоціяції Сприяння Слов'янським Студіям (AAASS), про що інформував проф. Леонід Рудницький. Ішлося також про діяльність Бібліотеки й Архіву Української Діяспори, створеної при Львівському Університеті за ініціятиви довголітнього голови Фундації Петра Гоя, й пересилку до книгозбірні численних пачок з різними виданнями, які склала українська громада (нині готові до висилки чергові 200 пачок). Було розглянуто ряд внутрішніх організаційних питань Фундації.

Збори обрали нову Управу Фундації УВУ. На пропозицію номінаційної комісії, до якої входили мгр Іван Буртик (голова), мгр Теодор Воляник та інж. Богдан Качор, на голову Фундації переобрано проф. Петра Гоя, на 1-го заступника — проф. Леоніда Рудницького, на 2-го заступника — мгра Теодора Воляника. Секретарем Фундації став Іван Буртик, фінансовим референтом — д-р Ярослав Моцюк. Рівно ж загальні збори збільшили Управу. Її членами стали: Лідія Матіяшек, Оксана Луцька, інж. Богдан Качор, мгр Іван Кобаса. Мужами довір'я Фундації відтепер є: д-р Іван Марченко, д-р Євген Федоренко, мгр Микола Турецький, мгр Лідія Матіяшек, Василь Расяк. Контрольну комісію утворили: мгр Євген Гановський (голова), Леся Ткач, Богдан Гарагай. До статутової комісії увійшли: д-р Аскольд Лозинський (голова), ред. Ігор Длябога, д-р Іван Марченко.

Переобраний на наступну каденцію голова Управи Петро Гой закликав присутніх активно працювати над програмою підтримки УВУ, сприяти залученню до цієї справи більшої кількости жертводавців, створенню при Фундації постійних стипендійних фондів і доповнювати вже існуючі. Він закликав пильно дослухатись до побажань жертводавців, адже головно від них залежить подальша доля освітнього вогнища — Українського Вільного Університету.

Олексій Опанасюк

Конвенційний концерт...

(Закінчення зі стор. 1)

У перерві до глядачів делегатів і місцевих гостей промовила коротко головний предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, яка відмітила, що у своє 100-ліття УНСоюз повернувся до того стейту, в якому клали підвалини Батька-Союзу перші українські поселенці і який став колискою американської України.

Другу частину програми започаткував танцювальний ансамбль „Каштан" з Клівленду під мистецьким керівництвом Джеймса Бассо виконанням „Гуцульської сюїти".

Хор „Прометей" обдарував публіку в'язанкою українських ліричних і жартівливих пісень, починаючи від „Ой у полі три криниченьки", за аранжеровкою Г. Майбороди, до „Ой летіла горлиця". Маршовоскандованим „„Грай, бандуро, грай" І. Шамо закінчив хор „Прометей" свій виступ того вечора.

Ансамбль „Каштан" закінчив концерт виконанням чотирьох танків і заключним „Гопаком".

Програмою вміло вели конферансьє Аня Дидик-Петренко і інж. Михайло Комічак, який очолює Комітет „Української кімнати" в Піттсбурзькому університеті, спонзора цього ювілейного концерту.

Хористи, танцюристи і глядачі спільно відспівали український національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Привітальне слово виголошує головний предсідник У. Дячук. Справа — ведучі програмою інж. М. Комічак і А. Дидик-Петренко.

Танцювальний ансамбль „Каштан".

Загальні збори Т-ва „Рідна Школа" в Німеччині

16-го квітня ц.р. відбулися Загальні збори Товариства „Рідна Школа" в Німеччині. У зборах взяло участь 26 членів, що заступали 48 голосів від українських церков, юридичних і приватних осіб, що є членами товариства. Президія зборів складалася з предсідника проф. д-ра Зиновія Соколюка, заступника предсідника Андрія Куцана й секретаря д-ра Миколи Шафовала.

Уступаюча Управа, яку очолював на протязі чотирьох років Андрій Куцан, склала звіт зі своєї діяльности за час від вересня 1992 року до половини квітня 1994 року. Під час цієї каденції в „Рідній Школі" виховувалися не лише діти з діяспори, але й 67 дітей з України; переведено при фінансовій допомозі Федерального уряду Німеччини велику перебудову приміщень на партері, добудовано нові житлові кімнати на горищі та оновлено всю електричну й санітарну інсталяцію Українського Інтернату в Мюнхені, що приміщується в будинку власности Товариства; видано німецькою мовою історію Українського Інтернату, що появилася 1990 року українською мовою, видавано щорічно інформативний журнал „Інтернатське слово" та популяризовано „Рідну Школу" через пресу в Україні й діяспорі. Цілоденний садочок, який існує від 1977 року, діяв дальше. У цей час його відвідує 15 дітей.

Після уділення абсолюторії з подякою й признанням уступаючій управі, Загальні збори обрали нові керівні органи „Рідної Школи". Управа: Таня Тарапацька-Шафовал — голова; мгр Володимир Леник — заступник голови; Марія Ковалишин — секретарка; Володимир Панчук — фінансовий референт; о. Мирон Мольчко — член. Контрольну комісію очолює Андрій Куцан; заступник голови — Рома Задарко; члени — доц. інж. Григорій Комаринський, мгр Богдан Шарко, мгр Петро Мозолюк.

Загальні збори доручили новообраній управі до наступних Загальних зборів усучаснити статут Товариства. Новими членами товариства затверджено наступних осіб: о. Валерія Смоктуновича, о. Ігоря Сапуна, Наталку Луцан, Михайла Титуса, мгра Мирослава Фіцака, а членом добродієм — мгра Василя Зброжика.

Марія Ковалишин

У САН ФРАНСІСКО ПОЛІЦІЯ за згодою судових властей замість ланцюгів і кайданів у приборкані небезпечних злочинців під час судових процесів вживає електризований пояс, який злочинець вдягає на тіло під сорочку, що у випадку потреби, через натиск кнопки апарату контролювання з віддалі включає 50,000 вольтів електричного струму та на час 30 секунд обезвладнює злочинця.

Відбудеться 17-ий фестиваль „Живого слова" шкіл Онтаріо

Заходами Комісії Шкільництва КУК ПРО цьогорічний, 17-ий фестиваль „Живого слова" відбудеться в неділю, 29-го травня, в авдиторії Інституту св. Володимира, 621 Спадайна Аве. у Торонто. У Світовий Рік Родини, проголошений ООН, комісія присвячує фестиваль українській родині і він проходитиме під гаслом „Українська родина — наша майбутність". За найкращу точку, а також за найчисленнішу участь у програмі, школи будуть нагороджені великими портретами Тараса Шевченка роботи М. Добровольського.

Цього року найкращі учасники фестивалю виступлять на концерті „Дня Спадщини", що його влаштовує на „Онтаріо плейс" Комісія Культури КУК ПРО. Спільно з цією комісією та Шкільною Радою КУК Торонто КШ проголосила конкурс шкіл за три найкращі нариси на тему „Моя родина", які будуть нагороджені грамотами та преміями у сумі 300, 200 і 100 дол.

Комісія Шкільництва звертається з проханням до всіх директорів шкіл, батьківських комітетів та голів відділів КУК в Онтаріо сумлінно подбати, щоб їхні школи взяли численну участь у цьогорічному фестивалі „Живого слова", а зокрема ті школи, які ще у фестивалях участи не брали. До участи запрошуються також наші школи зі сусідніх провінцій і стейтів.

ПОСВЯЧЕННЯ КАТОЛИЦЬКОГО ЦЕНТРУ В ТОМС РІВЕР, Н. ДЖ.

Томс Рівер, Н. Дж. — Тут у неділю, 15-го травня, о год. 10-ій ранку Митрополит Архиєпископ С. Сулик посвятить наріжний камінь нового українського католицького парафіяльного центру св. Стефана і каплиці. Буде відслужено Службу Божу, після якої о год. 2-ій по полудні відбудеться прийняття в ресторані „The Castle" в Лейквуд, Н. Дж. Додаткові інформації — по тел.: (908) 341-7711; також можна звертатися до Ольги Грицак (908) 244-5150 або до о. Р. Дубитського (908) 826-0767.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ „Самопоміч"

ГОЛОВНА УПРАВА

ділиться сумною вісткою, що у вівторок 10-го травня 1994 р. відійшов у вічність довголітній член Головної Управи

бл. п.

МИХАЙЛО ЮЗЕНІВ

Дружині і синам з родиною складаємо щире співчуття.

УПРАВА

ДИРЕКЦІЯ ПЛАСТОВОЇ ФУНДАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

ділиться сумною вісткою, що у вівторок 10-го травня 1994 р. відійшов у вічність наш довголітній член

бл. п.

МИХАЙЛО ЮЗЕНІВ

ПАНАХИДА — четвер 12-го травня 1994 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Ярими в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в п'ятницю 13-го травня о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра, а опісля тлінні останки спочинуть на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Дружині і синам з родиною складаємо щирі співчуття.

УПРАВА

ЗЕМЛЯЦТВО ЯРОСЛАВЩИНИ І ЗАСЯННЯ

понесло велику втрату, бо один з найкращих його синів

сл. п.

ЮРІЙ КРАВЕЦЬ

майстер римарства,

ктитор собору Господнього Преображення в м. Ярославі у Польщі був покликаний Творцем з наших рядів у Ню Йорку до вічного життя 5-го травня 1994 р. і був похоронений в четвер 11-го травня з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурзі, Н. Й. в могилі біля своєї дружини Ядвиги (1912 — 1990)

Юрій Кравець народився 8-го травня 1912 р. в родині рільників у селі Угорка біля Порохника в Ярославському повіті на Засянні, і хоч від 1940 р. проживав на чужині, був взором патріота, бо своїми меценатськими пожертвами піддержував багато національних і релігійних українських цілей у світі.

Своїм життям і безмірною жертвенністю Юрій Кравець заслужив вдячність і особливу пошану у земляків, установ і осіб, яким він помагав.

В 40-ий день від смерти, у вівторок 14-го червня буде відправлена заупокійна Богослужба в українському храмі в м. Ярославі.

Родичці Марії Носевич і прибулій на похорони рідні з Батьківщини висловлює співчуття

Регіональне Об'єднання „ЯРОСЛАВЩИНА ТА ОКРАЇНИ ЗАСЯННЯ" в діяспорі, з осідком в Чикаґо, Ілл.

БІЛЬШІСТЮ ГОЛОСІВ Европейський парлямент схвалив прийняття в члени Европейського союзу Австрії, Фінляндії, Норвегії і Швеції — починаючи від січня 1995 року. Голова Европейської виконавчої комісії Жак Делор потрактував це рішення як „історичне".

Що таке...

(Закінчення зі стор. 2)

Може, ми й кращі за них, бо краще співаємо й краще танцюємо, але незаперечно, що ми — бідні. А бідність не може дати широкого оперативного простору для різних наших ініціятив — від політики й аж до культури й науки. Я вже не кажу, що бідних і психологія дещо інша, подекуди трохи деформована цією соціяльною особливістю".

А проте, не хотілося б, щоб у читача склалося враження, що книжка „Українець, який відмовився бути бідним" — усуціль складається з нарікань і повчань, негативних оцінок. Автор скрупульозно вибудовує цільний образ цієї непересічної людини, наголошує головні (для світоглядного розвитку й долі) моменти біографії Яцика, зображує його в родинному оточенні й під час щоденної праці, з'ясовує етичні постуляти перепроваджения крупного бизнесу, аналізує людські якості будівничого, розповідає про засади, якими той керується в своїй діяльності мецената. „Якщо не знати роду занять Петра Яцика, — пише М. Слабошпицький, — то в розмові з ним важко відразу вгадати бизнесмена. Він може цікаво аналізувати творчі біографії і мистецтво Олександра Архипенка, Василя Курилика, Никифора Дровняка, має справді оригінальні міркування про Євгена Маланюка чи Тодося Осмачку, охоче говорить про особливості різних етнічних масивів Канади, може перевести будь-яку тему у філософську площину, щоб одразу ж сипонути несподіваними парадоксами. І в тій стихії почувається, звичайно, бо щедро надарований нетрадиційним поглядом на речі, а також отією невситимою допитливістю, яка змушує шукати у всьому самої суті, наполегливо продиратися до неї крізь частокіл поверхових уявлень і звичних стереотипів".

Суть, яку віднаходить П. Яцик, — часто-густо незвична, від неї може багатьом зробитися незатишно... Немає сумніву, що для людини з післякомуністичної України, письменника М. Слабошпицького було не надто простою справою поринути в оригінальний світ ідеї П. Яцика, потрібно було проробити чималу інтелектуальну працю і свого роду ревізію власних уявлень про звичаї і традиції нашої нації, її здібності і вади. Аж опісля автор упевнено повів цим же шляхом і читача. Думаю, що всім нам таки варто цей шлях перейти — прочитати книжку, схожої на яку в українській літературі досі не було.

І нарешті таке. Напевно, в мене будуть не лише прибічники, а й опоненти. Але, що останні не твердили б, як не звинувачували постать, відображену письменником, скажімо, у відсутності патріотизму, — я розумію Яциків патріотизм не як словесний „синьо-жовтий потік", а як реальну дію в ім'я України і задля реального її блага. Зрештою, має рацію автор книжки, зазначаючи з приводу бажання П. Яцика, аби українці активно пішли у власний бизнес і збагатилися: „Яцик не сакралізує підприємництво чи багатство. Він просто нагадує: шлях до багатства пролягає через успішний бизнес, знання свого діла і наполегливу працю, а багатство потрібне для того, щоб можна було здійснювати стрaтегічні для буття нації завдання (щоб мати силу, за його дефініціями: ту силу, яка забезпечує повноцінне й прихищене від багатьох прикрих несподіванок існування краси). Багата людина, якщо вона має національну свідомість рівня П. Яцика, якщо готова, на такі ж жертви, стає не просто добротворцем для своїх земляків, а справді чимось подібним для людського еквівалента національних скарбів. Адже з їхнього багатства і складається багатство нації".

Політика...

(Закінчення зі стор. 2)

наявність більшости російського населення в Криму. Справжня криза у двосторонніх відносинах повстала б за умов якщо б або російські націоналісти випхали Єльцина з посту президента, або до влади в Києві прийшли українські націоналісти. Завдяки своєму географічному положенню та історичному минулому, на погляд автора статті, Україна може стати або заборолом, або принадою для експансивних амбіцій Росії. Яку саме ролю вона відіграє залежатиме у великій мірі від політики Заходу, а зокрема ЗСА у майбутніх місяцях і роках.

Проблемі ядерної зброї в Україні присвятив автор також чималу увагу в свідомості, що це питання получене безпосередньо з проблемою державної безпеки. На його погляд, не має можливости взяти Україну під „покров" НАТО, або безпосередньо ЗСА, без різкої реакції Москви. Щобільше, таке зобов'язання нині не мало б підтримки серед загалу населення ЗСА, а тому й обох палат Конгресу.

На цьому тлі автор приходить до кількох загальних висновків відносно принципів, на яких повинна б спиратися політика ЗСА у майбутньому. Поперше, будь-яка розв'язка напруженої ситуації вимагатиме провідної ролі ЗСА. Вашінґтон не може надіятися на Західню Европу, яка в кращому випадку, піде слідами ЗСА, навіть у такому важливому питанні для цілої Европи як майбутність України. Подруге, політика ЗСА супроти України мусить керуватися національними інтересами Америки. Тому дуже важним завданням є витворення консенсусу в Конгресі і Адміністрації ЗСА про важливість України для безпеки Центральної і Східньої Европи. Потретє, правдиві економічні і політичні реформи в Україні є передумовою ефективної політики ЗСА. Вашінґтон не може розв'язати економічних проблем Києва, лише нова економічна політика може зарадити цим проблемам.

Стаття закінчується ствердженням, яке варто подати в цілості: „Майбутність України є невід'ємно пов'язана з долею Росії, з майбутністю нерозповсюдження (ядерної зброї) і стабільністю Східньої і Центральної Европи; політика ЗСА супроти України може бути рішальною при виборі Києвом дальшого шляху. Коротко кажучи, Україна є надто важливою для ЗСА, щоб її далі ігнорувати і цей факт вже прийнято у Вашінґтоні. Черговим кроком мусить бути усвідомлення Україною, що саме вона мусить зробити, щоб партнерство ЗСА і України стало реальністю".

Хочемо лише порадити, щоб всі новообрані депутати Верховної Ради України прочитали і глибоко застановилися над змістом статті Дейвида МекКурді.

У „Свободі" ч. 79 з 27-го квітня ц.р. в подяці в пам'ять бл. п. **ІРИНИ ЧОРНІЙ-МЕЛЬНИК** помилково поміщено: родина Копачинських, а має бути **КОПЧИНСЬКІ**, — Яра Сидорак, а має бути **ЯРА з чоловіком СИДОРАКОМ**, Оксана Сидорак, а має бути **ОКСАНА з чоловіком д-ром СИДОРАКОМ.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 20-го ТРАВНЯ 1994 р.

Пассейк, Н.Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відділу відбудуться о год. 7-ій вечора в УНДомі при 237 Hope Ave. На зборах буде звіт делеґатів з 33-ої Конвенції і інші важні справи. Просимо взяти чисельну участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу!
В. Марущак, рекр. секретар